МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства

Анатацыя да магістарскай дысертацыі

ЛЕКСІКА-СЕМАНТЫЧНАЯ ГРУПА НАЗВАЎ НАПОЯЎ У БЕЛАРУСКІХ І ЎКРАІНСКІХ ДЫЯЛЕКТАХ

ЛУНОВІЧ Наталля Мар'янаўна

спецыяльнасць 1-21 80 02 «Славянскія мовы»

Навуковы кіраўнік:
Ала Андрэеўна Кожынава
доктар філалагічных навук,
прафесар

Мінск, 2015

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Луновіч Наталля Мар’янаўна

Лексіка-семантычная група назваў напояў у дыялектах беларускай і ўкраінскай моў

Ключавыя словы: ЛЕКСІКА-СЕМАНТЫЧНАЯ ГРУПА, СІСТЭМНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ ЛЕКСІКІ, ДЫЯЛЕКТАЛОГІЯ БЕЛАРУСКАЙ І ЎКРАІНСКАЙ МОЎ, СПОСАБЫ МАТЫВАЦЫІ.

Мэта даследавання – выявіць спецыфіку і заканамернасці арганізацыі лексіка-семантычнай групы назваў напояў у дыялектах беларускай і ўкраінскай моў.

Актуальнасць дадзенай магістарскай дысертацыі абумоўленая адсутнасцю комплексных даследаванняў па вывучэнню лексіка-семантычнай групы назваў напояў як у супастаўляльным міжмоўным аспекце, так і ўласна ў гаворках украінскай або беларускай моў, а таксама рэлевантнасцю дыялектнага лексічнага матэрыялу, што з’яўляецца носьбітам спецыфічных і архаічных рыс, для даследаванняў па гісторыі і тэорыі мовы.

Аб’ект даследавання – лексіка-семантычная група назваў напояў, прадстаўленая ў сістэме лексікі тэрытарыяльных варыянтаў беларускай і ўкраінскай моў.

Метады даследавання: семантычны кампанентны аналіз, апісанне, структурна-семантычная класіфікацыя, кампаратыўны аналіз, інтэрпрэтацыя, колькасны падлік даных.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. У межах працы ўпершыню было праведзенае сістэмнае даследаванне лексіка-семантычнай групы назваў напояў у дыялектах беларускай і ўкраінскай моў, ажыццёўлены шматаспектны кампаратыўны аналіз яе сістэмнай арганізацыі ў вывучаемых мовах. Разгледжаная структурная арганізацыя дадзенай лексіка-семантычнай групы, а таксама праведзеная семантычная дыферэнцыяцыя найменняў у адпаведнасці з іх прыналежнасцю да семантычных мікрагруп. Была распрацаваная камбінаваная класіфікацыя лексем з улікам анамасіялагічнага і семасіялагічнага аспектаў. Адзначаная спецыфіка дыялектных лексічных сістэм украінскай і беларускай моў, а таксама іх тыпалагічна роднасныя рысы.

Структура магістарскай дысертацыі складаецца з раздзелаў «Уводзіны», «Агульная характарыстыка работы», двух глаў, раздзелаў «Заключэнне», «Спіс выкарыстанай літаратуры», у які ўваходзяць 129 бібліяграфічных крыніц, а таксама двух дадаткаў. Змест працы выкладзены на 59 старонках і ўключае адну табліцу.

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Лунович Наталья Марьяновна

Лексико-семантическая группа названий напитков в диалектах белорусского и украинского языков

Ключевые слова: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКАЯ ГРУППА, СИСТЕМНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ЛЕКСИКИ, ДИАЛЕКТОЛОГИЯ БЕЛОРУССКОГО И УКРАИНСКОГО ЯЗЫКОВ, МЕЖЪЯЗЫКОВАЯ И МЕЖДИАЛЕКТНАЯ СИНОНИМИЯ, СПОСОБЫ МОТИВАЦИИ.

Цель исследования – выявить специфику и закономерности организации лексико-семантической группы названий напитков в диалектах белорусского и украинского языков.

Актуальность данной магистерской диссертации обусловлена отсутствием комплексных исследований по изучению лексико-семантической группы напитков как в сопоставительном межъязыковом аспекте, так и непосредственно в наречиях украинского и белорусского языков, а также релевантностью диалектного лексического материала, являющегося носителем специфических и архаических черт, для исследований по истории и теории языка.

Объект исследования – лексико-семантическая группа названий напитков, представленная в системе лексики территориальных вариантов белорусского и украинского языков.

Методы исследования: семантический компонентный анализ, описание, структурно-семантическая классификация, компаративный анализ, интерпретация, количественный подсчёт данных.

Полученные результаты и их новизна. В рамках работы впервые было проведено системное исследование лексико-семантической группы названий напитков в диалектах белорусского и украинского языков, осуществлён многоаспектный компаративный анализ её системной организации в исследуемых языках. Рассмотрена структурная организация данной лексико-семантической группы, а также проведена семантическая классификация названий в соответствии с их принадлежностью к семантическим микрогруппам. Была разработана комбинированная классификация лексем с учётом ономасиологического и семасиологического аспектов. Отмечена специфика диалектных лексических систем украинского и белорусского языков, а также их типологически родственные черты.

Структура магистерской диссертации состоит из разделов «Введение», «Общая характеристика работы», двух глав, разделов «Заключение», «Список использованной литературы», в состав которого входят 129 библиографических источников, а также двух приложений. Содержание работы изложено на 59 страницах и включает в себя одну таблицу.

SUMMARY

Natallia M. Lunovich

Lexical-semantic group of names of drinks in dialects of Belarusian and Ukrainian languages

Key words: LEXICAL-SEMANTIC GROUP, SYSTEMIC ORGANIZATION OF VOCABULARY, DIALECTOLOGY OF BELARUSIAN AND UKRAINIAN LANGUAGES, INTERLINGUAL AND INTERDIALECTAL SYNONYMY, METHODS OF MOTIVATION.

The purpose of the research is to identify specific and regular features in organization of lexical-semantic group of names of drinks in dialects of Belarusian and Ukrainian languages.

Topicality of the research is caused by total lack of complex investigations of names of drinks in dialects of Belarusian and Ukrainian languages both in comparative interlingual aspect and particularly on the material of dialects of Belarusian an Ukrainian languages, and by relevance of dialectal material, which accumulates specific and archaic features, for theoretical and historical learning of the language.

The subject of the research is lexical-semantic group of names of drinks, presented in dialectal system of vocabulary in Belarusian and Ukrainian languages

Methods of the research: semantic component analysis, descriptive method, structural and semantic classification, comparative analysis, interpretation, quantitative calculation.

The results of the research and their novelty. During the research there were systematically investigated lexical-semantic group of names of drinks in dialects of Belarusian and Ukrainian languages for the first time, the multifaceted comparative analysis of it’s organization in target languages was carried out. There was examined structural organization of this lexical-semantic group, also the names were determinated according to their belonging to semantical microgroups. The combined classification of lexemes according to onomasiological and semasiological aspects was developed. The specifics of dialectal systems in Ukrainian and Belarusian languages as well as their typologically related features were emphasized.

Structure of the research consist of chapters «Introduction», «Summary», two main chapters, «Conclusion», «Bibliography» which contains 129 items, and two annexes. The text of the research is set on 59 pages and includes one table.